

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yirmi ikinci İnikat

27 . XII . 1954 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	242	Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sa-	
2. — Havale edilen kâğıtlar	242:243	yalı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Em-	
3. — Yoklama	243	niyet Umum Müdürlüğü kısmına ilâve ya-	
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umu-		pılması hakkında kanun lâyihası ve Dahli-	
miyeye mâruzatı	243	liye ve Bütçe encümenleri mazbataları	
1. — Millî Mücadeleye er olarak iştirak		(1/120)	249:250
edip terhislerinden sonra bidayeten me-		2. — Ankara'daki Kızılay Hastanesi-	
muriyete intisabedenlerin Memurin Kanu-		nin Satın alınması hakkındaki 5970 sayılı	
nunun mülga müzeyyel maddesinden fay-		Kanuna ek kanun lâyihası ve Sıhhat ve İç-	
dalanıp faydalanamıyacakları hususunun		timai Muavenet ve Bütçe encümenleri	
tefsirine dair Başvekâlet tezkeresinin gö-		mazbataları (1/64)	250,251,253:256
rüşülmesi için Muvakkat Encümene hava-		3. — Bursa Mebusu Müfit Erkuyum-	
lesi (3/147)	243:244	cu'nun, Ceza ve Tevkif Evleri Umum Mü-	
2. — Devlet Kitapları Döner Serma-		dürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri hak-	
yesi hakkındaki 4940 ve 5760 sayılı kanun-		kındaki 4358 sayılı Kanunun 14 ncü mad-	
larda değişiklik yapılmasına dair kanun		desinin tadili hakkında kanun teklifi ve	
lâyihasının geriverilmesi hakkında Başve-		Adliye ve Bütçe encümenleri mazbataları	
kâlet tezkeresi (1/37, 3/143)	244	(2/40)	250:251
3. — İstanbul Mebusu Hâdi Hüsman		6. — Sualler ve cevaplar	251
ve üç arkadaşının Muvakkat Encümende		A — Tahriri sualler	251
görüşülmesi kararlaştırılan gayrimenkul		1. — Erzurum Mebusu Bahadır Dül-	
kiralari hakkındaki kanun lâyihasının ih-		ger'in, İstanbul'da Beşiktaş'ta Doktor	
tisas komisyonlarında müzakeresine dair		Faik Yargıcı tarafından tesis edilmiş bu-	
takriri (4/86)	244:249	lunan dispanserin kapatılmasına ne se-	
5. — Müzakere edilen maddeler	249	beple karar verildiğine dair sualine Sıh-	
1. — Devlet Memurları Aylıklarının		hat ve İçtimai Muavenet Vekili Behçet	
		Uz'un tahriri cevabı (7/57)	251:252

1. — SABIK ZABIT HÜLÂSASI

Niğde Mebusu Hasan Hayati Ülkün'nün kuru üzümün İnhisarlar İdaresi tarafından daha yüksek fiyatla satın alınmasına, Nevşehir'deki mubayaanın azaltılması sebebine, üzüm ve mamullerinin dâhilde değerlendirilmesi ve harice satılması imkânlarının araştırılıp araştırılmadığına dair Gümrük ve İnhisarlar Vekilinden şifahi suali, kendisi bu İnikatta da hazır bulunmadığından düştü.

Malatya Mebusu Nuri Ocakcıoğlu'nun, Malatya vilâyeti ve mülhakatının su, yol ve köprü işlerine, Malatya - Sivas yol güzergâhına dair sualine Nafia Vekili cevap verdi.

1954 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanu-

nuna bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki Kanun kabul edildi.

Millî Korunma Kanununun tadiline dair olan 6084 numaralı Kanunun birinci maddesinin tadili hakkındaki Kanun kabul olundu.

27 . XII . 1954 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili
Balıkesir Mebusu
E. Budakoğlu

Kâtip
Çorum Mebusu
S. Baran

Kâtip
Antalya Mebusu
A. Konuk

Sualler

Şifahi sualler

1. — Kars Mebusu Mehmet Hazer'in, Kars merkez ve mülhakatında kerestenin ihtiyaç sahipleri tarafından ucuz ve kolay temini hususunda ne gibi tedbirler alındığına dair şifahi sual takriri, Ziraat Vekâletine gönderilmiştir. (6/39)

2. — Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, Kozaklı kazası Hükümet konağının inşası için 1955 yılı bütçesine tahsisat konulup konulmadığına ve mezkûr kaza merkezinin Karahasanlı'ya naklinin düşünülüp düşünülmediğine dair şifahi sual takriri, Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/40)

3. — Muğla Mebusu Turhan Akarca'nın, müzelerimiz ve Fransa'da teşhir edilen tarihî eserlerimiz hakkındaki şifahi sual takriri, Maarif Vekâletine gönderilmiştir. (6/41)

4. — Bingöl Mebusu Necati Aras'ın, Bingöl vilâyeti Kiği kazasının Devlet kara ve demiryol-

lariyle irtibatının temini için ne gibi tedbirler alınabileceğine dair şifahi sual takriri, Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (6/42)

5. — İzmir Mebusu Mehmet Ali Sebük'ün, yeni bir Ceza Kanunu lâyihasının hazırlanıp hazırlanmadığına dair şifahi sual takriri, Adliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/43)

6. — Edirne Mebusu Rükneddin Nasuhioglu'nun, Meriç ve Tunca nehirlerinin ne vakit temizlenerek faydalı bir duruma getireceklerine dair şifahi sual takriri, Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (6/44)

Tahrirî sual

1. — Denizli Mebusu Baha Akşit'in, Paris sergisinde teşhir edilen müzelerle ait eşyaya ve müzelerimizin tanzimi ile bir kıyafet müzesinin tanziminin düşünülüp düşünülmediğine dair tahrirî sual takriri, Maarif Vekâletine gönderilmiştir. (7/62)

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Lâyihaalar

1. — Altmış Milyon Liralık Madenî Ufaklık Para Basılması hakkındaki 5015 sayılı Kanunun birinci maddesinin tadiline dair kanun lâyihası (1/154) (Maliye ve Bütçe encümenlerine)

2. — 5434 sayılı Kanunun 133 ncü maddesiyle yürürlükten kaldırılan Askerî Mâlûllerin Terfihine dair olan 551 sayılı Kanuna göre ara-

ziye müstahak olup da henüz bu haklarını arazi olarak alamıyanların istihkaklarının nakden ödenmesi hakkında kanun lâyihası (1/155) (Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

3. — Karayolları Umum Müdürlüğü 1954 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/2) işaretili cetvellerde değişiklik yapılması hakkında ka-

nun lâiyhası (1/156) (Bütçe Encümenine)

Tezkereler

4. — Kırşehir Mebusu Ahmet Bilgin'in teğrii masuniyetinin kaldırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/144) (Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden kurulan Muhtelit Encümenine)

5. — Millî Korunma 1951 yılı Bilânçosunun gönderildiğine dair Başvekâlet tezkeresi (3/145) (Divanı Muhasebat Encümenine)

6. — Millî Korunma 1952 yılı Bilânçosunun gönderildiğine dair Başvekâlet tezkeresi (3/146) Divanı Muhasebat Encümenine)

7. — Millî Mücadeleye er olarak iştirak edip terhislerinden sonra bidayeten memuriyete intisabedenlerin Memurın Kanununun mülga müzeyyel maddesinden faydalanıp faydalanamayacakları hususunun tefsirine dair Başvekâlet tezkeresi (3/147)

8. — Tunceli'nin Ovacık kazasının Hovaçar nahiyesine bağlı Hanuşağı köyünden Velioglu Dursun Levent'in ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başvekâlet tezkeresi (3/148) (Adliye Encümenine)

Mazbatalar

9. — Erzurum Mebusu Bahadır Dülger'in, Arzuhal Encümeninin 8. VII. 1953 tarihli haftalık karar cetvelindeki 6524 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavriri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/11) (Ruznameye)

10. — Ağrı eski Mebusu Müştak Aktan'ın, Arzuhal Encümeninin 13. I. 1950 tarihli haftalık karar cetvelindeki 2836 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavriri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/3) (Ruznameye)

11. — Erzurum Mebusu Bahadır Dülger'in, Arzuhal Encümeninin 8. VII. 1953 tarihli haftalık karar cetvelindeki 6480 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavriri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/10) (Ruznameye)

12. — Kırşehir eski Mebusu Rifat Özdeş'in, Arzuhal Encümeninin 22. I. 1954 tarihli haftalık karar cetvelindeki 7852 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavriri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/35) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,5

REİS — Reisvekili Fikri Apaydın

KATIPLER : Nazlı Tıabar (İstanbul), İbrahim Kirazoğlu (Kayseri)

3. — YOKLAMA

(Edirne seçim bölgesi mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Celseyi açıyorum.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *Millî Mücadeleye er olarak iştirak edip terhislerinden sonra bidayeten memuriyete intisabedenlerin Memurın Kanununun mülga müzeyyel maddesinden faydalanıp faydalanamayacakları hususunun tefsirine dair Başvekâlet tezkeresinin görüşülmesi için Muvakkat Encümenine havalesi (3/147)*

REİS — Havale edilen kâğıtlar arasında Millî Mücadeleye er olarak iştirak edip, terhislerinden sonra bidayeten memuriyete intisabedenlerin Memurın Kanununun mülga müzeyyel maddesinden faydalanıp faydalanamayacaklarının tefsiri hakkında Başvekâlet tezkeresi vardır.

Tefsiri istenilen işin esası muvakkat bir encümeninde görüşülmüş olduğundan Dahilî Nizam-

name mucibince vekâletlerle mütenazır encümenlerden âza alınmak suretiyle muvakkat bir encümen teşkili icabetmektedir.

Mezkûr tefsir talebinin, evvelce bu şekilde kurulan ve Çorum Mebusu Şevki Gürses'in aynı mevzudaki takririni müzakere etmekte olan Muvakkat Encümene havalesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — *Devlet Kitapları Döner Sermayesi hakkındaki 4940 ve 5760 sayılı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihasının geriverilmesi hakkında Başvekâlet tezkeresi (1/37) (3/143)*

REİS — Başvekâletten gelen bir tezkere var, okuyoruz.

25. XII. 1954

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine 27. II. 1953 tarihli ve 6/3275 sayılı yazımızla sunulmuş olup Dahili Nizamname gereğince hükümsüz kaldığından tekrar görüşülmesi 30. VI. 1954 tarihli ve 6/2115 sayılı yazımızla istenilmiş bulunan «Devlet Kitapları Döner Sermayesi hakkındaki 4940 ve 5760 sayılı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası»nın iadesine müsaade buyurulmasını saygılarımla rica ederim.

Başvekil
A. Menderes

REİS — Geriverilmiştir efendim.

3. — *İstanbul Mebusu Hâdi Hüsman ve üç arkadaşının, Muvakkat Encümende görüşülmesi kararlaştırılan gayrimenkul kiralari hakkındaki kanun lâyihasının ihtisas komisyonlarında müzakeresine dair takriri (4/86)*

HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Efendim, bir takrir takdim ettik. İzah etmek istiyorum.

REİS — Buyurunuz.

HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar, gayrimenkul kira işlerini tanzim etmek üzere hükümet, bir kanun lâyihası hazırlayıp Meclise sevk edeceğini, bir arkadaşımızın sual takriri üzerine ifade etmişti. Hepimiz biliyoruz ki, meskenden maada gayrimenkul kiralari hakkında konulan hükümler 1 Ocak 1955 tarihinde nihayet buluyor ve bu tarihten itibaren bunlara ait kira meseleleri tamamen serbest rejime bi-

rakılıyordu. Fakat, 1 Ocak 1955 ten sonra mer'i olması hükmünü ifade etmesi lâzımgelen kanuna ait lâyiha çok geç geldi. Bu vaziyeti bertaraf etmek için Emrullah Nutku arkadaşımız hiç olmazsa mevcut hükümlerin altı ay daha uzatılması hakkında bir kanun teklif ettiği vakit bu teklifin Geçici Komisyonunda görüşülmesi yüksek heyetinizce tasvibedildi ve bu teklif o muvakkat encümende görüşüldü ve bundan evvelki celsede de kabul edildi. Binaenaleyh işin müstacel olması bakımından ve munhasıran Emrullah Nutku arkadaşımızın teklifinin görüşülmesi maksadiyle teşkil buyurduğunuz encümen bu şekilde vazifesini tamamlamış oldu.

Fakat Hükümet bunu mütaakıp, meseleyi esasından ele alarak birtakım hükümleri istihdaf eden lâyihayı göndermiş bulundu. Bu lâyiha, her nedense, maksadı teşkili başka olan o muvakkat encüme havale edildi. Şimdi imkân bırakılmış oluyor, müddet vardır. Henüz daha altı ayımız var. Böyle bütün memleket sathı ile alâkalı mühim bir kanun lâyihasının geçici bir komisyonunda görüşülmesi hususunu bendeniz şahsen doğru bulmamaktayım. Bu itibarla bu mevzuun bu altı aylık müddet içinde alâkalı ihtisas komisyonlarından geçirilmesi suretiyle bir karara bağlanması daha muvafık olacağı kanaatindeyim. (Bravo sesleri). Bu maksadı teminen Ticaret, Bütçe, Dahiliye encümenleri başkanı arkadaşlarımla bendeniz birlikte bir takrir takdim etmiş bulunuyoruz. Esasen bu lâyihanın alâkadar bulunduğu ihtisas komisyonları da eğer yanılmıyorsam, Adalet, İçişleri, Bütçe ve Ticaret komisyonlarıdır. Onun için lütfen bu takriri kabul ederseniz böyle mühim bir meselenin ihtisas komisyonlarından geçmesi mümkün olur.

Esasen muvakkat encümenler ancak müstacel ahvalde ve zarureten teşkil edilmeleri icabeden komisyonlar olması itibariyle bu lâyihanın normal seyrini takibederek tekemmül etmesi faydalı olacaktır. Bu hususta verdiğimiz takririmizin kabulünü yüksek heyetinizden istirham ederim.

ENCÜMEN ADINA PERTEV ARAT (İzmir) — Muhterem arkadaşlar, bu mevzuu tetkik etmek üzere teşkil edilmiş olan muvakkat Encümen adına mütalâamızı arz ediyorum. Yüksek Heyetin kararıyla Emrullah Nutku arkadaşımızın gayri mekul kira rejiminin 1 Haziran 1955 e kadar temdidettirilmesine dair olan teklifini müzakere etmek üzere muvakkat

Komasyon kuruldu. Bu Komasyonun kurulmasını takibeden inikatta hükümetin getirdiği lâ-yiha ile elde bulunan diğer dört teklifin de bu maksatla kurulmuş olan Muvakkat Komasyon-da müzakere edilmesine Yüksek Heyet karar verdi; Komasyon evvelâ Emrullah Nutku arkadaşımızın teklifini tetkik ve Heyeti Umumimiyeye arz etti ve geçen inikatta kanunlaştı. Komasyon bu kararı verirken Hükümetin teklifi ile diğer dört teklifin de etraflı şekilde tetkik ve müzakeresine zaman kazanmak esasını kabul etmiş idi.

Muhterem arkadaşlar; kurulmuş olan bu Muvakkat Komasyon gayet esaslı ve ciddi bir şekilde çalışmaya başlamıştır.

Komasyona dâhil bulunan bütün arkadaşlar hakikaten, kendilerine huzurunuzda teşekkür etmek isterim, mevzua kendilerini tamamiyle vermişler ve bu hususta esaslı çalışmalara başlamışlardır. Bugüne kadar yapmış oldukları çalışmaların heyeti umumiyesi üzerinde gayet geniş ve ciddi müzakereler olmuş ve Hükümet temsilcileri, İçişleri, Adliye, İktisat ve Ticaret Vekilleri hazır bulunmuş ve hükümet noktai nazarını gayet geniş bir surette izah etmişlerdir.

Şimdi bu mevzuda hangi prensiplerden hareket edileceği noktası kalmıştır ki bunun tesbitinden sonra, kanunların tedvinine başlanacaktır.

Böyle bir kanunun ihtisas komisyonlarından geçmesi hususunda doğacak netayici heyeti umumiyenize arz etmek isterim.

Şurada yılbaşı tatiline bir iki gün kalmıştır, 20 - 25 gün kış tatiliyle beraber bu mevzuu bir Hazirana kadar yetiştirebilmek için ancak 3,5 aylık bir zaman ya kalacaktır, ya kalmıyacaktır.

Şunu da hatırlatmak isteriz ki; her encüme-ne ayrı ayrı gitmesi hususundaki teklif kabul edildiği takdirde, bunun 1 Hazirana kadar kanunlaşmamasını da ihtimal dâhilinde bulmamız icabetmektedir. Çünkü komisyonların çalışma usulüne göre her komisyon birinci maddeden ele almak suretiyle bu kanunu gözden geçirecek, bu şekilde Ticaret, Dâhiliye, Adliye ve Bütçe encümenlerinde uzun müzakerelere tâbi tutulacak, bu sebeple Hazirana kadar yetiştirmek imkânı bulunamayacaktır. Bu itibarladır ki yüksek kararınızla kurulmuş olan ve çalışmalarına esaslı bir surette başlamış bulunan Muvak-

kat Encümendeki bu lâ-yiha ve tekliflerin geri bırakılmamasını ve Hâdi Hüsman arkadaşımın teklifinin kabul edilmemesini Muvakkat encümen adına arz ediyorum.

REİS — İhsan Aktürel.

İHSAN AKTÜREL (Yozgad) — Arkadaşlar, kurulmuş bulunan Muvakkat Encümenin mesaisini hariçten takibeden bir arkadaşınız sıfatıyla takrir aleyhinde söz almak mecburiyetinde kaldım.

Muvakkat Encümenin teşkilindeki gaye malûmunuzdur, memleket iki grup hâfide bu işle çok yakından alâkadardır. Kiraları serbest bırakan kanunun daha meriyete girmeden evvel yarattığı havanın mahiyeti de malûmdur, herkes heyecan ve huzursuzluk içinde kalmıştır. Bunun için kanunun bir an evvel çıkarılması düşünülmüş Muvakkat bir Encümen teşkil edilmişti. Fakat Muvakkat Encümen; hükümet lâ-yihasının çok geç gelmesi ve yıl başına on gün gibi kısa bir zaman bulunması dolayısıyla bunu çıkarmak imkânını göremedi. Bu sebeple kanunun, sırf tekniğe uyması noktasından, tatbikini altı ay sonraya bıraktı. Madem ki, kanun meskenler için 1955 Haziranında meriyete girecektir, ticarethaneler için de 1955 Haziranında meriyete girsin ve bu suretle bir tevhit yapılsın, kanun da o vakte kadar yürüsün dendi. Bendeniz bu işin Hazirana talikının huzursuzluğu devam ettireceğini encümente arz ettim. Encümen de, biz bunu âzami müddet olarak ele alıyoruz, işi bırakmıyacağız ve bu müddetten çok evvel bu kanunu çıkaracağız, dediler. Ve çok ciddiyetle işi ele aldılar. Şimdi bir iki ayda bu işin neticelenmesini beklerken işi yeniden çıkmaza sokmak doğru olmasa gerektir. Encümenlerde iş uzayacak ve sonunda da heyetiniz yine muvakkat bir encümen teşkil etmek mecburiyetinde kalacaktır. Esasen hükümet de Encümente tehirin Marta kadar olmasını teklif etmişti. Fakat encümen altı ay sonraya bıraktı. Ve kanunu daha evvel çıkaracağını vâdetti. Tetkikatı hayli ilerlemiş olan bu işin bir an evvel görüşülmesini ve nihayet bir iki ay içinde neticelenmesini memleketin huzur ve sükûnu noktasından çok faydalı görmekte ve takririn reddini istemekteyim, karar sizindir.

REİS — Server Somuncuoğlu.

SERVER SOMUNCUOĞLU (Sinob) — Muhterem arkadaşlar; bu kira mevzuuna ait hü-

kümetten gelen kanun lâyihasıyla mebus arkadaşlar tarafından hazırlanan teklifler, Riyaset Makamınca, muhterem heyetinizce teşkil edilmiş olan Muvakkat Encümene havale edilmişti. Benden evvel konuşan arkadaşlarımızın bu encümenin mesaisine taallük eden beyanları, bendenizi teyid etmektedir ve hükümetin, böyle bir tasarının görüşülmesi ve kanuniyet kesbetmesi için ileriye sürdüğü mucip sebepler arasında, sıkışık duruma bilhassa işaret edilmiştir. İhsan beyefendinin buyurdukları gibi, Hazirana kadar değil, bir iki ay içinde meselenin halledilmesi icabettiği de tebarüz ettirilmiştir. Binaenaleyh memlekette icra mesuliyetini üzerine almış olan hükümet bu kadar sıkışık bir durumun mevcudiyetini ileri sürüp bu kanun tasarısının görüşülüp kabul edilmesini isterken ve Yüksek Meclisiniz de durumu ve zarureti tamamen kabul edip, işi Muvakkat bir Komisyona havale etmişken, Muhterem Hâdi Hüsman arkadaşımızın ve o fikirde bulunan diğer arkadaşlarımızın talepleri iltifata şayan olmıyan bir takım mucip sebeplerdir ve işi Geçici Komisyondan alıp bu komisyona havale etmekte ne zaruret, ne de bir fayda vardır. (Bravo sesleri).

Bendeniz, 6084 sayılı Kanuna takaddüm eden, kira mevzuunu nizamlamak için Meclise o zaman sunulmuş olan kanun tasarılarının iki buçuk sene komisyonda dolandıktan ve kaldıktan sonra 6084 sayılı Kanunun çıkarılmış olduğunu hatırlatmak isterim. Bu kadar zaruri ve bu kadar müstacel olan bir durum karşısında bu mevzuun müzakeresini, daha ileriye atmak ve ehemmiyeti fazladır, ehemmiyetiyle mütenasip bir tetkik olsun diye geciktirmek doğru değildir.

Şimdi tasarılar Adliye, Bütçe, Ticaret ve Dahiliye encümenlerine teker teker gidecek. Bendeniz dâhil olmadığım, fakat teklifim olmak itibarıyla mesaisini yakından takibettiğim için arz ediyorum ki, bu Muvakkat Encümen mevzuu lâyük olduğu kadar ehemmiyet vermiş, en ince teferruatına kadar mevzuu genişletmiş ve derinleştirmiştir. Binaenaleyh kısa bir zamanda sathi bir mütalâa ile huzurunuzda gelecektir. gibi bir endişe katiyen mevzuubahis değildir.

Nerede kaldı ki, böyle bir komisyon raporu geldikten sonra Riyaset tarafından verilecek uzunca bir mehil ile muhterem üye arkadaşla-

rımızın kendi noktai nazarlarını bununla mukayese ederek bir neticeye varmaları, esaslı olan konuşmaların B. M. Meclisinde yapılması kabildir. Bu sebeple Hâdi Hüsman ve diğer arkadaşlarımızın tekliflerinin reddedilmesini istiham ediyorum.

REİS — Hâdi Hüsman.

HÂDİ HÜSMAN (İstanbul) — Muhterem arkadaşlar; sunu arz edeyim ki; hakikaten Hükümet, bu mevzudaki kanun lâyihasını getirmekte bir az gecikmiştir. Bu vaziyetin ihdas edilmesine başlıca âmil de budur. 1955 yılı başında dükkân ve emsali kiralalarının serbest rejime intikal edeceğini düşünerek, eğer tanzim edilmek icabediyorsa buna ait lâyihayı daha evvel Yüksek Meclise getirmesi ve normal komisyondan geçecek müddeti bize bahşetmesi iktiza ederdi. Bunda hiç kimsenin şüphesi yoktur. Bendenizi ve diğer arkadaşları bu teklifi yapmaya saik olan bu mevzu, hakikaten ehemmiyetli bir mevzudur. Bütün alâkalı ihtisas komisyonlarından geçmesinde bu bakımdan fayda mülâhaza etmişizdir.

Üç beş ayda çıkamaz ifadesi her halde doğru olmasa gerektir. Bu müddetten tatiller çıkarılıyor ve bütün devreye şâmil bir müddet olarak nazara alınıyorsa bu devre içinde birçok kanun lâyihalarının müzakerelerini yapıp komisyondan geçirmek suretiyle çıkaracağız. Çıkaracağımız yalnız bundan ibaret değildir, üç aylık devre bir kanun çıkarmak için değil, birçok kanunlar çıkarmak için kâfidir.

Çalışmalara başlanmıştır deniyor, bazı tetkikat yapılmış, Hükümetin izahı dinlenmiştir deniyor. Evet bazı tetkikat yapmış olabilirler. Ancak; alâkalı dört komisyon geçmesini istemekte altı ay sonraya bırakılmış gibi bir vaziyet mevzuubahis değildir. Esasen dört komisyondan geçsin diyoruz. Adalet, Teare, İçişleri ve Bütçe komisyonlarından yani, tetkikat hayli ilerlemiştir zannediyorum böyle bir vaziyet yoktur. Bendeniz ve arkadaşlarımız, esasen mevzuu çok ehemmiyetlidir, muvakkat komisyonların tarzı teşekkülünü hepimiz biliyoruz, onların bütün ihtisas komisyonlarını hakkiyle temsil edebileceklerini iddia etmek müşküldür, hattâ bazı ahvalde hukuka taallük eden meselelerde Adalet Komisyondan hiç kimsenin bulunmaması da mümkündür. Bunları tatbikatta hepimiz görüyoruz. Bu itibarla ihtisas komisyonlarından geçmesiyle

meselenin bütün teferrüatiyle ele alınmasını ve ciddi olarak tetkika tâbi tutulmasını düşündük. Takdir, elbette ki sizlerindir, nasıl tensibeder-seniz öyle olur.

REİS — Servet Sezgin.

SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, bu komisyonda çalışan bir arkadaşımızın sıfatiyle tahrir muvacehesinde ben de söz almış bulunuyorum. Bir kere Hâdi Hüsman arkadaşımızın beyan ettiği veçhile Geçici Komisyon yalnız 6084 sayılı Kanununun meriyet müddetinin uzatılmasının tetkiki ile görevlendirilmiş değildir. İktisat ve Ticaret Vekilinin teklifi üzerine diğer arkadaşların ve Hükümetin tekliflerini de aynı komisyonda tetkik edilmesi Yüksek Heyetinize teklif edilmiş ve Yüksek Heyetiniz de aynı komisyonda tetkikini uygun görmüştür. Bu itibarla komisyonunuz, Hükümet tasarısı ile kanun lekliflerini tetkik etmektedir.

Gelelim işin diğer komisyonlarda ayrı ayrı görüşülüp de bir karara bağlanması mı yoksa Geçici Komisyonunda tetkik edilmesinin mi uygun olacağı meselesine. Hepiniz bilirsiniz ki bugün Türkiye'de hassasiyetle üzerinde durulması lâzımgelen ve hayat pahalılığında en esaslı rolü oynamakta olan bir kira mevzuu vardır. Bütün komisyon arkadaşlarımız Garp memleketlerindeki durumu inceden inceye tetkik etmişler ve hakikaten bizim memleketimizde kiralarn yüksek olduğunu ve diğer memleketlerde, hayat pahalılığına nazaran ev kiralarnı, % 1/2 ve % 1/4 nispetlerinde arttığı halde, bizde % 25, 30 ve hattâ 50 ye kadar arttığını tesbit etmiştir. Ve yine Garp memleketlerinde ev kiralarnı bir ailenin gelirinin % 4, 5, 6 ve en fazla % 9.8 ine tekabül ettiği halde bizde ailenin gelirlerinin % 50 sine kadar kiraya ayırmak zorunda kaldıkları görülmektedir. Bunlar da gösteriyor ki memleketimizde süratle halledilmesi icabeden mühim bir kira mevzuu vardır. İş böyle olunca, bu hususu göz önünde tutan komisyon, geceli gündüzlü tetkikler yapmış, her arkadaşımız muhtelif Avrupa memleketlerindeki vaziyetleri incelemiş ve ayrıca o memleketlerde bahis mevzuu olan sistemler üzerinde durmuş, esasları tetkik etmiştir.

REİS — Servet Bey, esasa girmeyiniz.

SERVE TSEZGİN (Devamla) — Arkadaşım diyor ki; Muvakkat Komisyon her hangi bir faaliyette bulunmamıştır. Hayır, komisyon bu

mevzuu gayet ciddi bir şekilde ele almış, incelemiş ve işin prensiplerine gelmiş bulunmaktadıdır. Eğer bu iş her komisyondan geçerse gecikebilir. Biz zamandan tasarruf etmek istiyoruz. Esasen Muvakkat Komisyon, Adliye Komisyondan 5, Dahiliyeden 5, Ticaretten 5, Bütçeden 5 üye almak suretiyle kurulduğu gibi, müzakeresi de hiçbir arkadaşına gizli değildir. Muhterem Hâdi Hüsman arkadaşımız da, diğer arkadaşlar gibi, gelip komisyonda kıymetli fikirlerini serdedebilirler. Ve onların fikirlerinden bol bol istifade ederiz. Fakat, hükümetin de müstaceliyetle hazırlayıp gönderdiği bu lâyihamın ayrı ayrı komisyonlardan geçirilmesi takdirinde ayrı ayrı görüşlerin ortaya atılması ve belirmesi vârittir. Böyle bir mevzuun topluca tetkikinde fayda varken, âcil bir kira rejimine ihtiyaç mevcutken, işi uzatmaya müncer olacak, Hâdi Hüsman arkadaşımızın teklifine iltifat etmemek lâzımdır, kanaatindeyim. Takdir Heyetinizindir.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Muhterem arkadaşlar, yapılan teklifin reddini talebeden arkadaşların fikirlerine bir iki nokta ilâve edeceğim. Bu tasarı ve tekliflerin Muvakkat Encümenine, bâzı arkadaşlarımız muhtelit encümen dediler, yanlıştır. Muvakkat Encümenine, havale edilmesi hususu, reye konurken, ittifakla Meclisi Âlice kabul edilmişti. Kaldı ki, Emrullah Nutku arkadaşımızın teklifi yürürlükteki kanunun bir sene daha meriyette kalmasını derpiş etmekte idi, altı ay değil, bir sene daha.

Muvakkat Encümen bunu yerinde görmemiş, her ihtimale karşı, âzami had olarak altı ayı kabul etmiştir. Bu, şu demektir ki, bugünkü mer'i kanun âdil bir kanun değildir, neticesine varılmış ve bu âdil olmyan kanunun mutlaka altı ay daha bırakılması, maksadını gütmemiştir, belki iki ay, belki bir ay sonra, eldeki teklif ve tasarılar tetkik edilerek bir neticeye varılır ve mevcut kanun meriyetten kaldırılır. Bu teklifi yapan arkadaşlar, şunu katî olarak bilmelidirler ki, meriyette bulunan kanun altı ay daha meriyette kalacak değildir. Muhtemeldir ki, bu kanun altı ay sonra değil, iki ay sonra meriyetten kaldırılır ve yerine bugünkü şartlara ve ihtiyaçlara cevap verecek olan yeni bir kanun kabul edilir.

Kaldı ki, yapılan teklif kabul edilirse, yani Muvakkat Encümeninden bu teklif ve tasarılar

alınır ve tabii olan normal yol takibedilecek olursa şu mahzur ile karşılaşabiliriz.

Her komisyon kendisine gelen teklifi ve tasarıyı 45 gün tutmak hakkına sahiptir. 45 gün tutmak hakkına sahip olduğuna göre, Bütçe, Adalet, Dahiliye, Ticaret ki dört komisyon bu haklarını tasarıya kalkışacak olurlarsa ve bütçe dolayısıyla Bütçe Komisyonunun faaliyeti, mahmüllüğü, yılbaşı tatili de nazarı itibara alınacak olursa kanunun Haziran ayına kadar çıkması ihtimali çok azalacaktır.

Kaldı ki; Muvakkat Encümene bütün ilgili arkadaşlar devam edebilirler, kıymetli fikirlerini ortaya atabilirler, mevcut kanunun bir an evvel tadilini derpiş etmek için, kurulan Muvakkat Encümene bunlar görüşülsün, bir an evvel neticelendirilsin ve Heyeti Umumiye getirilsin, şahsan bu yolu faydalı görmekteyim. Bu düşünce ile ki yapılan teklifin doğru olmadığına kaaniim, reddini istirham ederim.

REİS — Şevki Yazman.

ŞEVKİ YAZMAN (Elâzığ) — Arkadaşlar; geçen Devreden gayet mükemmel bir tecrübemiz vardır. Bu çeşit teklifler komisyonlara gitmiştir. Hâdi Hüsman arkadaşımızın teklifi hilâfına dâru biraz tetkik, tam 2,5 seneye mal olmuştur. Bu kadar bekliyemeyiz arkadaşlar. Çünkü dâva gayet müstaceldir. Bir defa serbest olanlar tamamen başıboş, hattâ manav dükkanındaki pırasa kadar dahi kontrole tâbi olmaz vaziyettedir. Bu dâva aydan aya ve seneden seneye sürüp gitmektedir. Aşağıda kalmış olanlar hiçbir vakit âdilâne denmiyecek bir zaman için dondurulmuşlardır. Bu vaziyette muvakkat bir komisyonda salâhiyetli arkadaşlar tarafından işin müzakere edilmesini ve rahatsızlığın ortadan kaldırılmasını teklif ediyorum. Vâkı teklifin reddini istirham ederim. (Reye, reye sesleri).

REİS — Muhit Tümerkan.

MUHİT TÜMERKAN (Sinob) — Arkadaşlar, kâfi izahat verdiler. Ben bir noktaya temas edip çekileceğim.

Bir kere bu, yeniden alınması istenilen kararı, bir prensip meselesi olarak ele almamız lâzımdır. Bu arkadaşlarımız veya başkaları Dilekçe Encümeninden gelmiş olan bâzı kararları; hattâ «adaletsizlik olmuştur, bunu tashih etmek

lâzımdır» diye gelen bâzı kararları «muayyen prensiplere uymaz» diye Meclis Heyeti Umumiyesine getirmeyi vazife gibi kabulleniyorlar da, bir kanunun daha tatbik edilmeden değiştirilmesinin kâfi üzüntü mevzuu olduğunu hesaba katmıyorlar. Bu yetmezmiş gibi, «falan iş Muvakkat Encümen tarafından tetkik edilsin» diye bir oturum önce verilen kararı bu defa değiştirilmesini istiyorlar.

Arkadaşlar; daha tatbikata geçilmeden böyle üstüste değişik kararların verilmesi bizi çalışmalarımızda şaşırabilir. Bu itibarla Hâdi Hüsman arkadaşımızın ve diğer arkadaşlarımızın verdikleri tavrın reddini rica ederim. Esasen bu arkadaşlarımızın ileri sürdükleri ve «ihtisas encümenleri» dedikleri encümenlerdeki, Kıra Kanunu mevzuunda Muvakkat Encümene verilmiş arkadaşlardan fazla ihtisas sahibi olduklarını kabul için hangi ölçüyü kullandıklarını da bilmek isterdik. İhtisas encümenlerindeki arkadaşların bir bildikleri olursa Muvakkat Encümene giderler, fikirlerini arz ederler. Tavrın reddini rica ediyorum.

REİS — Behçet Kayaalp.

BEHÇET KAYAALP (Burdur) — Vaziyet tavazzuh etmiştir, vazgeçtim.

REİS — Hasan Hayati Ülkün.

HASAN HAYATI ÜLKÜN (Niğde) — Vazgeçtim.

REİS — Cemil Bengü. (Vazgeçti sesleri).

İhsan Baç. (Vazgeçti sesleri).

REİS — Lutfi Erzurumluoğlu.

Ö. LÜTFİ ERZURUMLUOĞLU (Yozgad) — Aziz ve muhterem arkadaşlar; bu komisyonun bir âzası olarak bendeniz de kısa mâruzatta bulunarak Çalışma Komisyonunun faaliyetleri hakkında arzı beyanda bulunacağım. Hâdi Hüsman ve arkadaşları tarafından sunulan tavrın hakkındaki fikirlerini bendeniz de diğer arkadaşlarımdan farklı olarak tekzip etmeye çalışacağım.

Bir defa, muhterem arkadaşımız komisyonun çalışmadığına kaani olmuş her nedense. (Hayır, hayır sesleri, gürültüler)

Arz edeyim efendim : Meclisi Âli bu ayın 17 sinde Muvakkat Komisyonda bu lâyihanın görüşülmesine karar vermiş ve bundan sonra, ayın 22, ve 24 nde olmak üzere komisyon 3 defa toplanmıştır. Son olarak da yarın bir toplantı daha yapacaktır. Komisyona havale buyurulan

kanun, lâyiha ve tekliflerini birleştirerek bir tasarı taslağına karar vermiştir. Bu suretle komisyonun çok sıkı bir şekilde çalıştığını belirtmek isterim. 12 günlük bir müddet içinde komisyon üç defa toplanmıştır. Hâdi Hüsman Bey arkadaşımız bu lâyihalar ve teklifler ihtisas komisyonlarında tetkik buyurulsun diyorlar. Fakat Geçici Komisyon esasen ihtisas komisyonları tarafından ittifakla seçilmiş arkadaşlardan mürekkeptir. İhtisas komisyonları tarafından seçilen bu arkadaşlar kira mevzuu üzerinde çalışmış kimselerdir. Esasen muhtelif komisyonlardaki arkadaşlarımızın mütalâalarından bu arkadaşların bu mevzuda çalışmış kimseler olduğu ve ihtisas komisyonlarının da bu gibi arkadaşları seçip gönderdikleriyle anlaşılıyor.

Saniyen Muvakkat Komisyon, bütün arkadaşların, hariçten gelen fikirlerini, bu sahadaki ileri sürdükleri mütalâalarını tamamen benimsemekte ve en az kendi fikirleri kadar arkadaşlarımızın bu fikirlerine yer vermektedir.

Salisen Hâdi Hüsman Beyin zikrettikleri gibi tekrar ihtisas komisyonlarına havale edersek; 6084 sayılı Kanun ihtisas komisyonlarında iki buçuk sene ve 5020 sayılı Kanun ihtisas komisyonlarında tam üç sene dokuz ay beklemiştir. Bunun da en az bunların 1/4 i kadar bir müddet bekleneceğini zımnen kabul etmek icabeder.

Muvakkat Komisyon, bu kanun üzerinde kendisine verilen vazifeleri yaptığı sırada Emrullah Nutku arkadaşımızın 6084 sayılı Kanunun birinci maddesinin tadili zımında getirmiş olduğu kanun teklifini kabul ederken, Emrullah

Nutku'nun bir sene ileriye atılması teklifini kabul etmemiş ve hükümetin de hiç olmazsa Martta kadar tehiri teklifini de âzami müddet olarak az görmüş, bu işin âzami Hazirana kadar çıkacağı tezini kabul ederek bir evvelki celsede Meclisi Âlice kabul buyrulup kanunlaşan lâyihayı getirmiştir. (Gürültüler)

REİS — Efendim; müsaade buyurun, hatibin sözünü kesmeyin.

ÖMER LÜTFİ ERZURUMLUOĞLU (Devamla) — Muhterem arkadaşlar; bendeniz bu komisyonda çalışmış bir arkadaşınız olarak, Hâdi Hüsman ve arkadaşlarının takrirlerinin reddilmesini teklif ediyorum.

REİS — Takriri okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Gayrimenkul kiralari hakkında hükümetçe hazırlanıp Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihasının, arz ettiğim mucip sebeplere binaen Muvakkat komisyon yerine taallük ettiği ihtisas komisyonlarında görüşülmesi hususunun karar altına alınmasını arz ve teklif ederiz.

İstanbul Mebusu

Edirne Mebusu

Ve Bütçe Komisyonu

Ve Dahiliye Komisyonu

Mazbata Muharriri

Reisi

Hâdi Hüsman

Rükneddin Nasuhioğlu

Rize Mebusu

Balikesir Mebusu

İzzet Akçal

Enver Güreli

REİS — Takriri reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursun. Kabul etmiyenler... Takrir kabul edilmemiştir efendim. Ruznameye geçiyoruz.

5. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmına ilâve yapılması hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/120) (1)*

REİS — Lâyihanın ikinci görüşmesine başlıyoruz.

(1) Birinci müzakeresi 19 ncu İnikat zaptıdadır.

Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmına bazı kadroların ilâvesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Emniyet Umum Müdürlüğü kısmına, ilişik cetvelde derece, unvan, aded ve maaşları yazılı kadrolar eklenmiştir.

REİS — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun 1 Mart 1955 tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın tümünü reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir, onanmıştır.

2. — *Ankara'daki Kızılay Hastanesinin Satın alınması hakkındaki 5970 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/64) (1)*

REİS — Lâyihanın ikinci görüşmesine devam ediyoruz.

Ankara'daki Kızılay Hastanesinin Satın alınması hakkındaki 5970 sayılı Kanuna ek Kanun

MADDE 1. — 19. VI. 1952 tarihli ve 5970 sayılı Kanun gereğince satın alınan Kızılay Hastanesinin şantiyesinde mevcut (852 381,43) lira değerindeki Kızılaya ait inşaat ve tesisat malzemesini mezkûr hastanenin inşaatının ikmalî işlerinde kullanılmak üzere satınalmaya Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili salâhiyetlidir.

Bu malzemenin bedeli müsavi taksitlerle 1955 ilâ 1958 yılları Muvazenei Umumiye kanunlarına bağlı (A/2) işaretli cetvellerin Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti kısımlarına konulacak tahsisatlardan ödenir.

REİS — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi reye arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Sıhhat ve İçtimai Muavenet vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Kabul et-

(1) Birinci müzakeresi 19 ncü İnikat zaptındadır.

miyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın tümünü açık oylarınıza arz ediyorum efendim.

Ruznameye devam ediyoruz.

3. — *Bursa Mebusu Müfit Erkuyumcu'nun, Ceza ve Tevkif Evleri Umum Müdürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 4358 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin tadili hakkında kanun teklifi ve Adliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/40) (1)*

REİS — Teklifin tamamı hakkında söz istiyen var mı? Maddelere geçilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Ceza ve Tevkif Evleri Umum Müdürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 4358 numaralı Kanunun 14 ncü maddesinin tadiline dair Kanun

MADDE 1. — 13. VII. 1938 tarih ve 4358 sayılı Kanunun 14 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Mütedavil sermaye ile iş gören ceza evleriyle ıslah evlerinin müdür, mümessil, memur ve müstahdemlerinden muayyen mesai saatleri dışında çalışanlara gördükleri işe karşılık olmak ve miktarı İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilmek üzere bağlı buldukları müessesenin senelik bilâncolarında tahakkuk edecek kârdan mütaakıp sene için ayrılacak miktardan ödenmek şartıyla kendilerine bir ücret verilir. Bu suretle munzam mesai yapanlardan geceyi mensup oldukları ceza veya ıslah evlerinde vazifeten geçirmeye mecbur olanlara, geceledikleri müesseselerde, Adliye Vekilinin izniyle bedelsiz yemek dahi verilebilir.

Ceza ve ıslah evleri müesseselerinde; munzam mesaiye lüzum olup olmadığı hususu, her yıl bu müesseselerin idare heyetlerince kararlaştırılır. Bu kararlar Adliye Vekilinin tasdiğiyle tekemmül eder.

Bu müesseselerde munzam mesai yapanlardan vazife başında bulunanlara istihkakları, alacaklı buldukları bilângo yılını takibeden yılda ve bu yılın on iki ayında müsavi taksitlerle,

(1) 67 sayılı matbuua zaptın sonundadır.

vazife başında bulunmayanlara ise bu senenin sonunda defaten ödenir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen var mı? Maddeyi reynize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birinci görüşülmesi hitama ermiştir.

Reylerini kullanmayan arkadaşlar, lütfen istimal buyursunlar.

Rey toplama muamelesi bitmiştir.

Ankara'daki Kızılay Hastanesinin Satın alınması hakkındaki 5970 sayılı Kanuna ek kanun lâyihasına (283) rey verilmiştir. Ret yoktur. Muamele tamamdır. (283) reyle lâyihanın kanunluğu kabul edilmiştir.

Efendim; Bütçe Encümenindeki arkadaşların faaliyet ve mesailerine devam etmeleri temenni ve ricasiyle Meclis toplantılarına 5 Kânunusani Çarşamba gününe kadar fâsıla vermeyi düşünmekteyiz. Bu hususu reyi âlinize arz etmek istiyorum.

Meclis toplantılarına 5 Kânunusani Çarşamba gününe kadar fâsıla verilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 Kânunusani Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İçtimaa son veriyorum.

Kapanma saati : 15,55

6. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — TAHRİRİ SUALLER

1. — *Erzurum Mebusu Bahadır Dülger'in, İstanbul'da Beşiktaş'ta Doktor Faik Yargıcı tarafından tesis edilmiş bulunan dispanserin kapatılmasına ne sebeple karar verildiğine dair sualine Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Behçet Uz'un tahrirî cevabı (7/57)*

15. XII. 1954

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

İstanbul'da Beşiktaş'ta Doktor Faik Yargıcı tarafından tesis edilmiş ve iki buçuk seneden beri faaliyete geçmiş bulunan dispanserin kapatılması için Sıhhat Vekâletince teşebbüse geçildiği öğrenilmiştir. Vekâleti böyle bir karar almaya sevk eden sebep nedir?

Yukardaki sualimin Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili tarafından tahrirî olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

Erzurum Mebusu
Bahadır Dülger

T. C.
Sıhhat ve İçtimai Muavenet
Vekâleti
Hususi Kalem Müdürlüğü
2282

25.XII.1954

Özü : Erzurum Mebusu Bahadır Dülger'in tahrirî sual tahriri hakkında.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine
Kanunlar Mülürlüğü ifadeli 17 . XII . 1954 tarih ve 778/3188 sayılı yazıya K. :

Erzurum Mebusu Bahadır Dülger tarafından Yüksek Meclise verilen 15 . XII . 1954 tarihli tahrirî sual tahririnde, Beşiktaş'ta Dr. Faik Yargıcı tarafından tesis edilmiş bulunan dispanserin kapatılmasına tevessül edilmesi sebebi sorudmaktadır.

Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasında dair olan 1219 sayılı Kanunda tabiplerin paralı ve-

ya padasız poliklinik yapmak üzere dispanser açabilecekleri hakkında her hangi bir kayıt ve sarahat yoktur. Bu kanunda sadece doktorlarımıza muayenehane ve hususi hastane açma hakkı tanınmıştır.

Diğer taraftan 2219 sayılı Hususi Hastaneler Kanununun 14 ncu maddesi, hakiki şahıslarla şirketlerden başkalarına, yani yabancılara, ekalliyetlere ve cemiyetlere ait bulunan veya sırf hayır maksadiyle açılmış olan hususi hastanelerin, ancak hastaları parasız muayene ve tedavi etmek şartıyla hastaneye bağlı poliklinik açabileceklerini kabul etmiş bulunmaktadır.

Bu noktai nazara muhalif mütalâalara müste-

niden son zamanlarda az bir ücret mukabilinde muayene ve tedavi yapmak maksadiyle dispanser veya hususi poliklinik açmak üzere bâzı tabipler tarafından vâkı olan müracaatlara kanunlarımızın yukardaki hükümleri karşısında müspet cevap vermekte tereddüde düşüldüğü cihetle, işin istişari bir kararla halledilmesi zarureti hâsıl olmuş ve keyfiyet 13 . XII . 1954 tarihinde Devlet Şûrasına yazılmıştır.

Alınacak mütalâaya göre gereken muamelenin yapılacağını saygı ile arz ederim.

Sıhhat ve İctimai Muavenet
Vekili

Dr. B. Uz

Ankara'daki Kızılay Hastanesinin Satın alınması hakkındaki 5970 sayılı Kanuna ek Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Aza adedi : 541
 Rey verenler : 283
 Kabul edenler : 283
 Reddedenler :
 Müstenkifler :
 Reye iştirak etmeyenler : 251
 Münhal mebusluklar : 7

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Sıtkı Koraltan
 Kemal Özçoban
 Saip Özer
 Osman Talu
 Hüseyin Tiryakioğlu
 Murad Âli Ülgen
 Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
 Celâl Yardımcı

AMASYA

Kemal Eren
 Mustafa Zeren

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
 Âtîf Benderlioğlu
 Ömer Bilen
 Dağıstan Binerbay
 Hamdi Bulgurlu
 Osman Şevki Çiçekdağ
 Ramiz Eren
 Muzaffer Ergüder
 Muhlis Ete
 Mümtaz Faik Fenik
 Necmi İnanoğlu
 Şeref Kâmil Mengü
 Talât Vasfi Öz
 Fuad Zincirkıran
 Mümtaz Tarhan
 Âliye Temuçin

ANTALYA

Kenan Akmanlar
 Attilâ Konuk
 Asım Okur
 Ahmet Tekelioğlu

AYDIN

Namık Gedik
 Nail Geveci
 Etem Mendere
 A. Baki Ökdem
 Cevat Ülke
BALIKESİR
 Vacid Asena
 Esat Budakoğlu
 Mekki Said Esen
 Halil İmre
 Ahmet Kocabıykoğlu
 Yahya Palyan
 M. Halûk Timurtaş
 Sırrı Yırcalı
 Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

Şevki Hasırcı
 Talât Oran
 Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras
 Sait Göker
 Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu
 Fahri Balen
 İhsan Güler

BURDUR

Fethi Çelikkas
 Behçet Kayaslıp

BURSA

Selim Raşp Emeg
 Müfit Erkuymucu

Agâh Erozan
 Hulûsi Köymen
 Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
 kartal
 Bedi Enüstün
 Emin Kalafat
 Servet Sezgin
 Nuri Togay
 Fatma Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman
 İbrahim Aydın
 Celâl Boynuk
 Kenan Çiğman
 Asım Emrem
 Tahsin Uygur

ÇORUH

Mecit Bumin
 Hilmi Çeltikçioğlu
 Muzaffer Önal
 Zihni Ural

ÇORUM

Sedat Baran
 Mustafa Kemal Biber-
 oğlu
 Yakup Gürsel
 Şevki Gürses
 Ali Rıza Kılıçkale
 Baha Koldas
 Cevat Köstekçi
 Hüseyin Ortakeroğlu
 Kamâl Terzioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
 Mustafa Gülcügil
 Osman Oğan
 Refet Tavashoğlu

DİYARBAKIR

Fikri Arıç
 Yusuf Azizoglu
 Mustafa Ekinci
 İhsan Hamit Tığrel
 Halil Turgut

EDİRNE

Cemal Köprülü
 Rükneddin Nasuhioğlu
 Kemal Yaşınkılıç

ELÂZİĞ

Ömer Faruk Sanaç
 Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı
 Sadık Perinçek
 Tevfik Şenocak

ERZURUM

Rıfık Salim Burçak
 Sabri Erduman
 Abdülkadir Eryurt
 Hâmid Şevket İnce
 Hasan Numanoglu
 Cemil Önder
 Rıza Topcuoğlu

ESKİŞEHİR

Salih Fuad Keçeci
 Hasan Polatkan
 Abidin Potuoğlu
 Hierî Sezen
 Kemal Zeytinioğlu

GAZİANTEP

Samih İnal
Süleyman Kuranel
Ali Ocak

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Doğan Köymen

GÜMÜŞANE

Halis Tokdemir

HATAY

A. Feyzi Atahan
Şekip İnal
A. Mithat Kuseyrioğlu
Celâl Ramazanoğlu
Şevket Sarıcalı

İÇEL

Rüştü Çetin
Yakup Çukuroğlu
Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen
Refik Koraltan
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Mutluğil

İSPARTA

Said Bilgiç
Zühtü Hilmi Velibese

İSTANBUL

Seyfi Gögen
Hâdi Hüsmen
Lâtfi Kırdar
Fuad Köprülü
Naci Kurt
Adnan Menderes
Mükerrerem Sarol
Hanri Soriano
Füruzan Tekil
Nazlı Tatar
Celâl Türkgeldi
Fahrettin Ulaş
Tahsin Yazıcı

İZMİR

Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Arif Güngören
Osman Kapani
Halûk Ökeren

Nuriye Pınar
Mehmet Ali Sebük
İlhan Sipahioğlu
Behçet Uz

KARS

Rıza Yalçın
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Hilmi Dura
Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Osman Nuri Deniz
Servet Hacıpaşaoğlu
İbrahim Kirazoğlu
Ömer Mart

KIRŞEHİR

Osman Alışiroğlu
Ahmet Bilgip
Mehmet Mahmudoğlu

KOCAELİ

Ekrem Alican
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yahın

KONYA

Mustafa Bağrıaçık
Tevfik Fikret Baran
Abdi Çilingir
Mekki Keskin
Tarık Kozbek
M. Rüştü Özal

KÜTAHYA

Süleyman Süruri Nasuhoglu
İhsan Şerif Özgen
Nihat Haluk Pepeyi

MALATYA

İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Abdullah Köroğlu
Nuri Ocakioğlu
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Hikmet Bayur
Şemi Ergin
Adnan Karaosmanoğlu

Fevzi Lûtfi Karaosmanoğlu
Melih Koçer
Muzaffer Kurbanoglu

MARAS

Nedim Ökmen

MARDİN

Bahaettin Erdem
Halim Şatana

MUĞLA

Zeyyat Mandalıncı
Nuri Özsan
Nâtık Poyrazoğlu
Akif Sarıoğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan
Sadettin Ertur
Hüseyin Avni Göktürk
Ahmed Nuri Kadioğlu
Cavit Kavurmacıoğlu
Hüseyin Ülkü
Hasan Hayati Ülkün
Zihni Üner

ORDU

Refet Aksoy
Bekir Baykal
Mehmet Cemil Bengü
Feyzi Boztepe
Fazıl Erim

RİZE

Hüseyin Agun
Kemal Balta
Mehmet Fahri Mete

SAMSUN

Ekrem Anıt
Abdullah Eker
Rami Ozan Gümüšoğlu
Tevfik İleri
Abdullah Keleşoğlu
Hamdi Tekay

SEYHAN

Sedat Barı
Enver Batumlu
İsmet Uslu

SİRD

Baki Erden

Mehmet Daim Stulp
SİNOB

Şerafettin Ayhan
M. Vehbi Dayıbaş
Haşim Tari
Muhit Tümerkan

SİVAS

Etem Erdinç
Ahmet Özel
Memduh Turhan

TEKİRDAĞ

Necmi Arman
Fethi Mahramlı
TOKAD

İhsan Baç
Ahmet Gürkan
Osman Hacıbaloğlu
Ömer Sunar
Mehmet Şahin
Yusuf Ulusoy

TRABZON

Sabri Dilek
Muzaffer Harunoğlu
Sami Orberk
Pertev Sanaç
Mustafa Reşit Tarakçioğlu

TUNCELİ

Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ergin
Hasan Oral
Celâl Öncel
Saim Önhon
Aziz Özbay

UŞAK

Yusuf Aysal
Orhan Dengiz
Hâcim Yılmaz

VAN

Hilmi Durmaz
Muslih Görentaş
Hamit Kartal
Kemal Yörükoğlu

YOZGAD

Danyal Akbel
İhsan Aktürel

Mahmut Ataman
Ömer Lûtfi Erzurum-
luoğlu

Numan Kurban
Hâşim Tatlıoğlu
Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK
Sebati Ataman
Necati Diken

Hakkı Hilâlel
Nusret Kirişcioğlu
Edibe Sayar
Avni Yurdabayrak

[Reye iştirak etmiyenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer

AGRI

Kasım Küfrevi
Nimet Sümer

AMASYA

Faruk Çöl
Hâmit Koray

İsmet Olgaç

ANKARA

Abdullah Gedikoğlu

Zafer Gökçer

Seyfi Kurtbek

Hâzım Türegün

Fuad Seyhun

ANTALYA

Fatin Dalaman (İ.)

Enver Karan

Burhanettin Onat

Ahmet Tokuş

AYDIN

Necati Çelim

Nihat İyriboz

Zühtü Uray

BALIKESİR

Enver Güreli

Mücteba İştin

Arif Kalıpsızoğlu

Ahmet Karagür

Muharrem Tunçay

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu

BİTLİS

Selâhattin İnan

BOLU

Selâhattin Baysal

Sabri Çonkar (İ.)

Mithat Dayıoğlu

Ahmet Hatı

Lûtfi Oğultürk

BURDUR

Hüseyin Çimen

Mehmet Özbey

BURSA

Raif Aybar

Sabahattin Çıracıoğlu

Muhlis Erdener

Sadettin Karacabey

İbrahim Öktem

Halûk Şaman

Kenan Yılmaz

Ali Ferruh Yücel

ÇANAKKALE

Safaeddin Karanakeçi

İhsan Karasioğlu

ÇORUH

Yaşar Gümüşel

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu

İsmail Hadımlıoğlu

Ali Rıza Karaca

Mehmet Karasan

A. Hamdi Sancar

DIYARBAKIR

Ragıp Karaosmanoğlu

Mehmet Hüsrev Ünal

EDİRNE

Mehmet Enginün

Hasan Maksudoğlu

Sabahattin Parsoy

ELAZIĞ

Suphi Ergene

Hüsnü Göktuğ

Selâhattin Toker

ERZİNCAN

Mustafa Rahmi Sanalan

Veysel Varol

ERZURUM

İshak Avni Akdağ

Zeki Çavuşoğlu

Bahadır Dülger

Şevki Erker

Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt

İsmail Sayın

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik

Ekrem Cenani

İhsan Dağ

Cevdet San

Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Ali Naci Duyduk

Abdullah İzmen

Mazhar Şener

Adnan Tüfekecioğlu

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa

İsmail Hakkı Baykal

Ekrem Ocaklı

Sabri Özcan San

Halit ZARBUN

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

Ali Muhsin Bereketoğlu

Abdullah Cilli

Şemsettin Mursaloğlu

İÇEL

Aziz Köksal (İ.)

İSPARTA

İrfan Aksu

Kemal Demiralay

Tahsin Tola

İSTANBUL

Necmi Ateş

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)

Nazim Bezmen

Ali Fuad Cebesoy

Faruk Nafiz Çamlıbel

Aleksandros Hacıpulos

Ziya Köktürk

Nadir Nadi

Emin Onat

Nizamettin Âli Sav

Zeki Rıza Sporel

Hamdullah Suphi Tan-
rıöver

Zakar Tarver

Ahmet Topcu

Nuri Yamut

İZMİR

Abdullah Aker

Nebil Sadi Altuğ

Cihad Baban

Muzaffer Balaban

Sadık Giz

Necdet İncekara

Rauf Onursal

Abidin Tekön

Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Fevzi Aktaş

Sırrı Atalay

Remzi Çakır

Hasan Erdoğan

Turgut Göle

Kemal Güven

Mehmet Hazer

İbrahim Us

KASTAMONU

Basri Aktaş

Nâzım Batur

Süleyman Çağlar

Salim Esen

Muzaffer Kuşakçioğlu

Muzaffer Âli Mühto

Nazifi Şerif Nabel

Ziya Termen

KAYSERİ

Emin Develioğlu

Kâmil Gündes

Hakkı Kurmel

KIRKLARELİ

Şefik Bakay

M. Ali Ceylân

Mahmut Erbil

Fikret Filiz (İ.)

Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Tahir Taşer

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Ziya Atıg
Hamdi Başak
Selâmi Dinger
Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Turan Güneş
Kâzım Meriç

KONYA

Abdürrahman Fahri
Ağaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
(I.)
Hidayet Aydınır
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Ziyad Ebüzziya
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılıç
Ahmet Koyuncu
Muammer Obuz
Himmet Ölçmen
Halil Özyörük
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galip Bubik
Ahmet İhsan Gürsoy
Ahmet Kavuncu
Osman Özbilen
İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Esat Doğan

Ahmet Fırat

Kâmil Kırkoğlu
Mehmet Fahri Oral
Hilmi Özbay

MANİSA

Yunus Muammer Alakant
Hayri Büke
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu
Muhlis Tümay

MARAS

Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Ahmet Kadoğlu
Mahmut Karaküçük
Remzi Öksüz
Mazhar Özsoy

MARDİN

Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Abdülkadir Kalav
Cevdet Öztürk
Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Turan Akarca
Yavuz Başer

MUŞ

Şefik Çağlayan
Gıyasettin Emre

ORDU

Fazlı Ertekin
Sabri İşbakan
Selâhattin Orhon
Memiş Yazıcı

RİZE

İzzet Akçal

Osman Kavrakoğlu.

Ahmet Morgil

SAMSUN

Salim Çonoğlu
Ömer Güriş
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay
Hâdi Uzer

SEYHAN

Mustafa Akçalı
Zahit Akdağ
Ahmet Kınık
Cavid Oral
Salim Serçe
Lûtfi Sezgin
Sinan Tekelioğlu
Nurullah İhsan Tolon
Ahmet Topaloğlu
Mehmet Ünalı

SİİRD

Suat Bedük
Veysi Oran

SİNOB

Nuri Sertoğlu
Server Somuncuoğlu

SİVAS

Hüseyin Çitil
Ercüment Damalı
Nuri Demirağ (I.)
Abdurrahman Doğruyol
Şevki Ecevit
Nurettin Ertürk
Kâzım Oskay
Rifat Öçten
Bahattin Örnekol

M. Nurettin Turgay

Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Ferid Alpiskender
Zeki Erataman
Samim Yücedere

TOKAD

Hulûsi Bozbeyoğlu
Selâhattin Gülüt
Hasan Kangal

TRABZON

Halit Ağanoğlu
Mahmut Goloğlu
Süleyman Fehmi Kalaycıoğlu
Selâhattin Karayavuz
Emrullah Nutku
İsmail Şener
Osman Turan

TUNCELI

Bahri Turgut Okaygün

URFA

Feridun Ayalp
Mehmet Hatiboğlu
Muzaffer Timur

UŞAK

Hakkı Gedik

YOZGAD

Talât Alpay

ZONGULDAK

Hüseyin Balık
Suat Başol
Sabih Duralı
Cemal Kıpçak

[Münhal Mebusluklar]

Aydın	1
Bursa	1
Diyarbakır	1
İstanbul	1
Kayseri	2
Zonguldak	1

7

Bursa Mebusu Müfit Erkuyumcu'nun, Ceza ve Tevkif Evleri Umum Müdürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 4358 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin tadili hakkında kanun teklifi ve Adliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/40)

16 . XI 1954

Yüksek Riyasete

Ceza ve Tevkif Evleri Umum Müdürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 13 . VII . 1938 neşir tarihli ve 4358 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinin tadiline mütedavil olarak hazırlanan kanun teklifi gerekçesi ile birlikte bağlı olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılması saygı ile rica olunur.

Bursa Milletvekili
Müfit Erkuyumcu

GEREKÇE

Ceza ve Tevkif Evleri Umum Müdürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 13 . VII . 1938 neşir tarihli ve 4358 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinde, mütedavil sermaye ile iş gören ve hükmi şahsiyeti haiz bulunan ceza evleri ile ıslah evlerinin müdür, mümessil, memur ve müstahdemlerine belli çalışma saatleri dışında yaptıkları ve gördükleri işe karşılık olmak ve miktarı İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunmak üzere müessesenin her sene bilânçosundan tahakkuk edecek kârından munzam bir ücret (prim) verilmesi esası kabul edilmiştir.

Sözü geçen maddede bu munzam ücretin (prim) verilmesi ancak (geceyi bağlı buldukları müessesede geçiren) müdür, mümessil, memur ve müstahdemlere hasredilmesi yüzünden mütedavil sermaye ile çalışan ceza ve ıslah evlerindeki müdür, mümessil, memur ve müstahdemlere geceyi bağlı buldukları ceza evlerinde geçirmediklerinden fazla mesai karşılığı olarak mütahakkik munzam ücret (prim) verilmemekte olduğundan bu yüzden haklı olarak birçok şikâyetlere sebebiyet verilmektedir.

Diğer taraftan, adı geçen kanunun munzam ücret (prim) verilmesi esasını belli mesai saati dışında fazla mesai karşılığı olarak kabul ettiğine de şüphe yoktur.

Her hangi bir memurun munzam ücret (prim) vermeden fazla mesaiye ve belli çalışma saati dışında her hangi bir vazifeyi görmeye icbar etmek hukukan mümkün değildir. Hal böyle iken geceyi bağlı buldukları ceza evinde geçiren memur ve müstahdemlerin muayyen olan çalışma saati dışında fazla mesai sarf eden ve ancak vazifesi icabı geceyi ceza evinde geçirmeye mecbur bulunmayan memur ve müstahdemler arasında gerek hukukan ve gerekse mesai bakımından hiçbir fark mevcut değildir.

Mütedavil sermaye ile çalışan ceza ve ıslah evleri müdür, mümessil ve memur ve müstahdemlerinin günlük belli mesai saatleri haricinde sebk eden hizmetlerine karşılık olarak müessesenin kârından ödenmesi kabul edilen ücret (bu prim) o memurların çalışma gayretlerinin artırılmasını ceza evlerinde fazla miktarda mahkûm çalıştırılmasını ve çalışan mahkûmlara birer sanat öğretilmesini ve mahkûmların muattal vaziyetten kurtarılmasını, iş sahalarının inkişafını ve binnetice mütedavil sermayenin yükseltilmesini temin etmesi bakımından bu memur ve müstahdemlere munzam bir ücret (prim) verilmesi yerinde bir harekettir.

Tatbikatta mesai saatleri haricinde vazife gören ceza ve ıslah evleri ile iş yurtları müdür, mümessil ve memur ve müstahdemlerine munzam bir ücret (prim) ödenmesi halinde bu gibi müesseselerin daha çok verimli ve randımanlı bir şekilde çalışmaları esasen müşahade edilmektedir.

Normal mesai hariçinde mütedavil sermayeli ceza evleri ile ıslah evleri ve iş yurtlarının in-

kişafı için fazla mesai ve gayret sarf eden (geceyi bağlı buldukları ceza evinde geçirmeye mecbur olan memur ve müstahdemler ile mecbur olmayan memur ve müstahdemler arasında) bir tefrik yapılması adalet ve hakkaniyet kaidelerine uygun değildir. Bu sebeple mevcut adaletsizliği ve ikiliği ortadan kaldırmak ve mütedavil sermaye ile çalışan bilûmum ceza evleri müdür, mümessil, memur ve müstahdemlerinin mesai saatleri dışında mütedavil sermayeli işlerle ilgili çalışmalar karşılığı olarak müessesenin senelik kârlarından tefrik olunacak paralardan kendilerine munzam ücret (pirim) den istifade ettirilmeleri temin olunduğu takdirde bunların çalışma gayretleri artacağından işbu tadil teklifi hazırlanarak Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 2/40

Karar No. 5

3 . XII . 1954

Yüksek Reisliğe

Bursa Mebusu Müfit Erkuyumcu'nun; Ceza ve Tevkifevleri Umum Müdürlüğünün teşkilât ve vazifeleri hakkındaki 4358 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin tadiline dair olan kanun teklifi encümenimize havale olunmakla Hükümet temsilcisi olarak hazır bulunan Ceza ve Tevkifevleri Umum Müdürü ve Başmuavininin huzurlarıyla müzakere olundu.

Tadil teklifinin mucip sebebinde de belirtildiği veçhile 4358 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin bugünkü yazılış şekline nazaran mütedavil sermaye ile iş gören ceza evleriyle ıslah evlerinin müdür, memur ve müstahdemlerinden muayyen masai saatleri dışında çalışanlardan yalnız geceyi müessesede geçirenlere ücret tahakkuk ettirilebildiği fazla mesai sarf ettikleri halde geceyi müessesede geçirmelerine imkân ve lüzum olmayanların ise haklarından mahrum edildikleri anlaşıldı.

Bu neticeyi âdil bulmayan encümen âzası tâdil teklifine ittifakla iştirak ettiler.

Encümen âzasından bir zatın fazla mesai sarf edenlere bağlı buldukları müessesenin kâr ve zararına bakılmaksızın ücret verilmesi yolundaki teklifi; bu husus, umum Devlet müessese ve teşekkülleri için nazara alınacak bir keyfiyet olması ve tadili istenilen madde ile alâkasının ancak umumiyet içinde bir hâdise olarak mevcut bulunmaması sebebiyle kabul olunmadı.

Encümen âzası tarafından benimsenen ikinci teklifte ise; bu kabîl müesseselerde geceyi geçirmeye mecbur olanlara bedelsiz yemek verilmesi

esasları sürüldü.

Encümen bu teklifi ittifakla kabul etti. Ancak bu işin kontrolünü temin maksadiyle bu fıkraya Adliye Vekilinin izni kaydını ilâve etti.

Encümende; tevzii icabeden (kâr) olarak bu kabîl müesseselerin mecmu kârının mı yoksa memur ve müstahdemlerin bağlı buldukları müessesenin kısmi kârının mı nazara alınması icabedeceği hususunda uzun münakaşalar cereyan etti.

Bir kısım âza böyle bir müessesenin kâr hesabının izafi hattâ çok defa suni olduğunu, müessesenin kâr veya zarar etmesinin bir baht işi bulunduğunu, bu itibarla tevziatta mecmu kârın esas tutulmasının zaruri olduğunu beyan ettiler.

Buna mukabil; bu madde ile temini istenilen teşvik gayesinin tahakkuku için müessese memur ve müstahdemlerinin ücretlerinin doğrudan doğruya o müessesenin kârına göre hesaplanması halinde daha iyi tahakkuk edeceği, zarar eden bir müessesenin bu zararını, büyük gayretler sarf ederek müesseselerinde kâr temin eden memur ve müstahdemlerin yüklenmesinin âdil olamayacağı, bu müesseselerin kâr etmesinin baht işi olmaktan ziyade teşebbüs ve mesaiye bağlı bulunduğu nazara alınarak maddenin eski metinde olduğu gibi bırakılması fikri üç muhalif reye karşı ekseriyetle kabul olundu.

Bundan başka lüzumsuz fazla mesai yapılması suretiyle yapılacak keyfi hareketleri veya suiistimalleri önleyebilmek için maddeye bu (lüzum) un Adliye Vekilligince tesbit edileceği yo-

lunda bir fıkra ilâve olundu.

Son fıkra olarak da tediye şekli gösterildi.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Adliye En. Reisi Bu M. Muharriri

Konya

H. Özyörük

Kâtip

Zongullak

N. Kirişcioğlu

Antalya

E. Karan

Burdur

B. Kayaalp

Zonguldak

N. Kirişcioğlu

Manisa

Ş. Ergin

Aydın

C. Ülkü

Çanakkale

S. Sezgin

Amasya

İ. Olgaç

Balıkesir

V. Asena

Çoruh

M. Önal

Eskişehir

H. Sezen

Kayseri

O. N. Deniz

Konya

T. F. Baran

Maraş

M. Özsoy

Samsun

Rami Ozan Gümüšoğlu

İmzada bulunamadı

Yozgad

M. Ataman

Gümüşane

H. Tokdemir

Kırşehir

M. Mahmudoğlu

Konya

M. Obuz

İzmir

A. Güngören

Kocaeli

Selâmi Dinçer

İmzada bulunamadı

Malatya

M. Z. Tulunay

Niğde

H. H. Ülkün

Sivas

Ş. Ecevit

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 2/40

Karar No. 13

21 . XII . 1954

Yüksek Reisliğe

Bursa Mebusu Müfit Erkuyumcu'nun Ceza ve Tevkif Evleri Umum Müdürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 4358 sayılı Kanununun 14 ncu maddesinin tadili hakkındaki kanun teklifi Adliye Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Adliye ve Maliye vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Bursa Mebusu Müfit Erkuyumcu'nun tadil teklifinin esbabı mucibesinden ve Adliye Encümeni mazbatasının tetkikından anlaşılacağı ve hile, teklifin istihdaf ettiği husus, 4358 sayılı Kanununun 14 ncu maddesinin bugün mer'i olan hükmüne göre mütedavil sermaye ile iş gören ceza ve ıslah evleri müdür, mümessil, memur ve müstahdemlerinin bu müesseselerde munzam mesai yapanlarından yalnız geceyi buralarda geçirenlere munzam mesailerinin karşılıklarının verilebildiği ve fakat munzam mesai yaptıkları halde buralarda gecelemiyenlere bu mesailerinin bedellerinin verilmemekte bulunması hak ve adalet prensiplerine aykırı görüldüğünden munzam vazife gördükleri halde ceza ve ıslah evlerinde gecelemiyenlerin de mezkûr kanununun 14 ncu maddesi hükmünden faydalanmalarını temine mâtuf bulunmaktadır.

Kanun teklifini bidayeten tetkik eden Adliye

Encümeni ceza ve ıslah evlerinde munzam mesai yapılıp yapılmaması hususunda bu müesseselerin idare heyetlerinin kararlarının Adliye Vekilinin tasdikiyle tekemmül edeceği yolundaki hükmü ilâve etmek suretiyle kabul etmiştir.

Encümenimizde cereyan eden müzakerelerden sonra maddelerin görüşülmesine geçilmiş ve Adliye Encümenince maddeye ilâve edilen hükümler şayanı kabul görülmekle beraber esasa müessir olmıyan kelime değişiklikleriyle mezkûr encümenin tesbit etmiş olduğu birinci madde encümenimizce de kabul edilmiştir.

Yürürlük maddeleri şeklen değiştirilmek suretiyle kabul olunan kanun teklifi Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reisvekili	Mazbata M.
Rize	Balıkesir	İstanbul
İ. Akçal	Muhalifim	Muhalifim
	H. İmre	H. Hüsmen

Bu Mazbata M.

Niğde

H. A. Göktürk

Ankara

Ş. K. Mengü

Çankırı

T. Uygur

Afyon Karahisar

M. A. Ülgen

Antalya

K. Akmanlar

Çorum

Y. Gürsel

Balıkesir

S. Yırcalı

Diyarbakır

M. Ekinci

Elâzığ	Giresun	Hatay	Seyhan	Trabzon	Van
Ö. F. Sanaç	M. Şener	Ş. İnal	S. Barı	S. Karayavuz	K. Yörükoğlu
Manisa	Muğla	Rize	Yozgad	Zonguldak	
M. Kurbanoglu	A. Sarıoğlu	H. Agun	D. Akbel	H. Balık	

BURSA MEBUSU MÜFİT ERKUYUMCU-
NUN TEKLİFİ

Ceza ve Tevkif Evleri Umum Müdürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 4358 numaralı Kanununun 14 ncü maddesinin tadiline mütedair kanun teklifi

MADDE 1. — 13 . VII . 1938 tarih ve 4358 sayılı Kanununun 14 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mütedavil sermaye ile iş gören ceza evleri ile ıslah evlerinin müdür, mümessil, memur ve müstahdemlerine belli çalışma saatleri dışında gördükleri işe karşılık olmak ve miktarı Vekiller Heyetince tesbit edilmek üzere bağlı oldukları müessesenin her sene bilâncosunda tahakkuk edecek kârdan mütâakıp sene için ayrılacak miktardan verilmek şartı ile kendilerine aylık bir ücret verilir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerinin icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

ADLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Ceza ve Tevkif Evleri Umum Müdürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 4358 numaralı Kanununun 14 ncü maddesinin tadiline mütedair kanun teklifi

MADDE 1. — 13 . VII . 1938 tarih ve 4358 sayılı Kanununun 14 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mütedavil sermaye ile iş gören Ceza evleri ile İslah evlerinin müdür, mümessil, memur ve müstahdemlerinden muayyen mesai saatleri dışında çalışanlara gördükleri işe karşılık olmak ve miktarı İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunmak üzere bağlı oldukları müessesenin her sene bilâncosunda tahakkuk edecek kârdan mütâakıp sene için ayrılacak miktardan ödenmek şartıyla kendilerine bir ücret verilmekle beraber bunlardan geceyi mensup oldukları Ceza veya İslah evlerinde vazifeten geçirmeye mecbur olanlara Adliye Vekilliğinin izni ile kaldıkları müesseselerde bedelsiz yemek dahi verilir.

Her yıl muayyen çalışma saatleri dışında mesaiye lüzum olup olmadığı, müesseselerin idare heyetlerince karara bağlanır. Bu karar Adliye Vekâletinin tasdikiyle tekemmül eder.

Fazla mesaisi tahakkuk edenlerden vazife başında bulunanlara istikakları; sene aylara bölünerek; diğerlerine ise defaten sene nihayetinde ödenir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerinin icrasına, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Ceza ve Tevkifeleri Umum Müdürlüğünün Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki 4358 numaralı Kanununun 14 ncü maddesinin tadiline dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 13 . VII . 1938 tarih ve 4358 sayılı Kanununun 14 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Mütedavil sermaye ile iş gören ceza evleriyle ıslahevlerinin müdür, mümessil, memur ve müstahdemlerinden muayyen mesai saatleri dışında çalışanlara gördükleri işe karşılık olmak ve miktarı İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilmek üzere bağlı buldukları müessesenin senelik bilânçolarında tahakkuk edecek kârdan mütaakıp sene için ayrılacak miktardan ödenmek şartıyla kendilerine bir ücret verilir; bu suretle munzam mesai yapanlardan geceyi mensup oldukları ceza veya ıslahevlerinde vazifeten geçirmeye mecbur olanlara, geceledikleri müesseselerde, Adliye Vekilinin izniyle bedelsiz yemek dahi verilebilir.

Ceza ve ıslahevleri müesseselerinde; munzam mesaiye lüzum olup olmadığı hususu, her yıl bu müesseselerin idare heyetlerince kararlaştırılır; bu kararlar Adliye Vekilinin tasdikiyle tekemmül eder.

Bu müesseselerde munzam mesai yapanlardan vazife başında bulunanlara istihkakları, alacaklı buldukları bilânço yılını takibeden yılda ve bu yılın on iki ayında müsavi taksitlerle, vazife başında bulunmayanları işe bu senenin sonunda defaten ödenir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

